

ድርድር ረገጦ መውጣት እንደፖለቲካ ግብ...

ታደገ ከካህንቺስ 10/30/09

በአለማችን የዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ህልውናና የዚህ ስርዓት መገለጫ የሆነው ስልጣንን በነፃና ፍትሐዊ ምርጫ መያዝ ከተጀመረ ምዕተ አመታትን አስቆጥሯል። በኢትዮጵያ የምርጫ ታሪክ አጭር ቢሆንም ከመጀመሪያው፣ ሁለተኛው ከዚያም ሦስተኛው ዙር የተካሄደው አገራዊና ክልላዊ ምርጫ የሕዝቡ ተሳትፎና የምርጫው ሂደት ዴሞክራሲያዊነት ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተሻሻለ መምጣቱ በአገራችን የዴሞክራሲ ሥርዓት ምን ያህል እየጎለበተ እንደመጣ አመለካኝ ነው።

እስካሁን ባካሄድናቸው ሦስት ክልላዊና አገራዊ ምርጫዎች ህዝቡ ይሠሩልኛል የሚላቸውን ተወካዮቹን በነፃ መንፈስ መምረጥ እንደሚችል ብቻ ሳይሆን ተቃዋሚ ፓርቲን ወክለውም ሆነ በግል ተወዳድረው የሚመረጡት ተወካዮች በፓርላማ ውስጥ ያለአንዳች መሸማቀቅና ተፅዕኖ ያመኑበትን በመደገፍ ያላመኑበትን ደግሞ በግልፅ በመቃወም ወክለንዋል የሚሉትን የህብረተሰብ ክፍል ድምፅ በነፃነት አንፀባርቀዋል።

ህብረተሰቡም ከምርጫ ኮሮጆ የሚገኝ ድምጽ አገር ማስተዳደር አቅም እንዳለው በመረዳቱ “ድምጽ ቢሰጥ ባልሰጥ ለውጥ አላመጣም” የሚለውን የተሳሳተ አባባል ውድቅ በማድረግ በነቂስ ወጥቶ ድምጽ እየሰጠ ይገኛል። እናም በአሁኑ ወቅት በርካታ የፖለቲካ ፓርቲዎች በአገራችን ተፈጥረው አማራጭ ኃሳብ አለኝ የሚሉትን በማቅረብ የህዝብ ድጋፍ ለማግኘት ደፋ ቀና የሚሉ የመኖራቸውን ያህል ስልጣን መያዝ የሚቻለው በሰላማዊና ህጋዊ መንገድ ሳይሆን በኃይልና ፀረ - ዴሞክራሲያዊ በሆነ መንገድ ነው ብለው እንቅስቃሴ የጀመሩ ተቃዋሚ ፓርቲዎችም አልጠፉ። ታዲያ የህዝብ የስልጣን ባለቤትነት ተዘንግቶ ያረጀ ያፈጀ ፖለቲካ ማራመድ ለዚች አገር ዕድገት ምን ሊፈይድ ይችላል? በዚህ የስልጣኔ ዘመን እንዲህ ያለው ተራ አስተሳሰብ ውጤት ሊመጣ ይችላልን? ሁሉም ሊያስብበትና እንደ ምላሽ ሊሠጥበት የሚገባው ጉዳይ ሆኖ ይታያል።

ይህን ጉዳይ ላነሳ የቻልኩት ያለምክንያት አይደለም። አሁንም በአጼውና በአምባገነን ሥርዓት ውስጥ ይደረግ እንደነበረው ምርጫ የህዝብን የስልጣን ባለቤትነት የዘነጉ አንዳንዱን የፖለቲካ ድርጅቶች ማየት በመጀመራችን እንጂ። ይህን ለማለት ያስቻለኝ በአሁኑ ሰዓት በተቃዋሚ ጎራ የተሠለፉት አንዳንድ የፖለቲካ ድርጅቶች ከበሬት ስህተታቸው ሳይታረሙ በመጨረሻ ምርጫ ልንሳተፍ እንችላለን አሊያም ደግሞ ሌላ የስልጣን ማግኛ አማራጭ እንዘይዳለን በማለት ቅስቀሳ ሲያደርጉ በማየቴ ነው። ልብ ብሎ ለተመለከተው ይህ የሥልጣን ሽኩቻ ለህዝብ ጥቅም ሳይሆን የግል ጥቅምን ለማሳደድ አሊያም ለምርጫ በቂ ዝግጅት ካለማድረግ የተነሳ ከህዝብ ድምፅ ውጪ ስልጣን ለመያዝ ዘዴ መቀየሱን የሚያመላክት ነው።

በአገራችን ኢትዮጵያ የሠለጠነ የፖለቲካ ትግል ሚስጥሩ የገባቸው የፖለቲካ ስብስቦች ቢኖሩም ቀኑ ጨለማ የሆነባቸው የፖለቲካ ድርጅቶች/ስብስቦች / ዛሬም ድረስ መታየታቸው በጣም ያስገርማል። በሠለጠነ የፖለቲካ ትግል ያመኑት አገሪቱን እያስተዳደረ ካለው ገዥ ፓርቲ ጋር ወሳኝ በሆኑ አገራዊ ጉዳዮች ላይ ውይይትና ድርድር በማድረግ ቀጣይ የትግል ስልታቸውን አመቻችተዋል። በሰላማዊና በሠለጠነ የፖለቲካ ትግል የማያምኑት በምርጫ ሥነ ምግባር ዙሪያ የሚደረገውን ድርድር ረግጦ በመውጣት የመጨረሻውን ምርጫ ሂደት ለማጨለም ወገባቸውን ማጠባበቁን ስራዬ ብለው ተያይዘውታል። ይህ ድርጊት ደግሞ አገራችን የተያያዘችውን የዲሞክራሲ ሂደት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ለማሳደር ሆን ተብሎ የተሰፊ ደባ እንደሆነ በግልጽ ያሳያል።

የድርድርንና ውይይትን ጠቀሜታ በመረዳት ከነሐሴ ወር አጋማሽ ጀምሮ ሲካሄድ የነበረው የተቃዋሚ ፓርቲዎችና የገዥው ፓርቲ ድርድር ሰላማዊ በሆነ መንገድ መጠናቀቁን በሚዲያ ስለማ የመድረክ እጣ ፈንታ ምን ሊሆን እንደሚችል ትንሽ ነገር ጫረብኝ። ምክንያቱም ወሳኝ በሆነ አገራዊ አጀንዳ ላይ ውይይት ማድረግ አለመቻሉ ወደፊት ምን አይነት የትግል ስልት ቀይሶ እንደሆነ መገመት አያዳግትምና።

በፓርቲዎች መካከል የተካሄደው ድርድር በርካታ ጠቀሜታዎች እንዳሉት በተደጋጋሚ በሚዲያ ሲገለፅ ሰምቻለሁ። በዋናነት በምርጫ ወቅት ሊነሱ የሚችሉ አላስፈላጊ ግጭቶችን ለማስወገድ፣ ነፃና ፍትሐዊ የሆነ ምርጫን ለማበረታታትና የመብት ጥሰቶችን እንዳይከሰቱ ለመከላከል የሚያግዝ መሆኑን ለመገንዘብ ችያለሁ። እስቲ ሰለውይይቱ ካነሳሁ አይቀር የውይይቱ ገጽታ ምን ይመስላል? የሚለውን ትንሽ ላንሳላችሁ። በዚህ ድርድር መጀመሪያ ላይ መድረክ፣ ኢዴፓ፣ መኢአድ፣ ቅንጅትና ኢህአዴግ ቢሰተፋም ስንካላ ምክንያት በማቅረብ «መድረክ» የተባለው የተቃዋሚ ፓርቲ ስብስብ ድርድሩን ረግጦ መውጣቱን ይታወሳል።

ይሁንና በድርድሩ የመጀመሪያ ምዕራፍ እስከመጨረሻው የዘለቁት ፓርቲዎች (ኢህአዴግ፣ ኢዴፓ፣ መኢአድና ቅንጅት) ውጤታማ የሆነ ድርድርን በማድረግ ስምምነት ላይ በመድረስ የድርድሩን የመጀመሪያ ምዕራፍ ማጠናቀቃቸውን ይፋ አድርገዋል። በአሁኑ ወቅት እነዚህም ፓርቲዎች ስምምነታቸውን በፊርማ ለማጽደቅ በዝግጅት ላይ እንደሆኑ ይገለጻል። ድርድሩን የሚከታተሉ ምንጮች እንደሚገልፁት ከሆነ ለሁለት ወራት ያህል ሲካሄድ የቆየው ድርድር “የፖለቲካ ፓርቲዎች የስነ - ምግባር ደንብ” እና “የፖለቲካ ፓርቲዎች የስነ ምግባር ደንብ የማስፈፀሚያ ስልቶች” የሚሉ ሁለት ሰነዶች ላይ ነበር።

ድርድሩ በእኩልነት መንፈስና በሠጥቶ መቀበል መርህ ላይ በመመስረት የተከናወነ፣ የተሳተፉ ተቃዋሚ ፓርቲዎች አሉባልታንና የርካሽ እወደድ ባይነት ፖለቲካን ይቅርብኝ በማለት ሰላማዊ መንገድን መርጠው ለሕግ ተገዥነታቸውን በሰከነ መንፈስ ያረጋገጡበት ነበር። ገዥው ፓርቲም የድርድሩን አስፈላጊነት በግልጽ በመረዳት ጊዜውን ለዚህ ዓላማ በትኩረት ማሳለፉ የሀገሪቱን ፖለቲካ ለዘመናት ታፍኖ ከቆየበት ፍጥጫ ወደ ሰከነና ሠላማዊ የድርድርና የውይይት ፖለቲካ ያሻገረ ሂደት መሆኑን መረዳት ተችሏል። ለዚህ አይነት የሰከነ፣ የሠለጠነና ሠላማዊ ውይይትና ድርድር በመብቃታችንም መላው የኢትዮጵያ ሕዝብ እንኳን ደስ አለን። የትግል ስልቱ የጠፋባቸውንና አመፅ አመፅ ያሰኛቸውን ደግሞ ልቦና እንዲሠጣቸውና ወደ ድርድሩ እንዲመለሱ ሲንል እንፀልያለን።

ወደዋናው ቁም ነገራ ልመለስና በዚህ ወሳኝ የሆነ ድርድር ላይ ያልተሳተፈው የሁለት ግለሰቦችና የስምንት ፓርቲዎች ስብስብ የሆነው «መድረክ» የተባለው ፓርቲ ምን አይነት የፖለቲካ ስልት ቀይሶ እንደሆነ መገንዘብ ተገቢ ነው ብዬ አምናለሁ። መድረክ በድርድሩ መሳተፍ የምፈልገው ከገዥው ፓርቲ ጋር ብቻ ነው የሚል ሃሳብ ማምጣቱ ተልካሻ ምክንያት መሆኑን በተለያዩ ሚዲያዎች ሲገለፅ ቆይቷል። እርግጥ ነው አገራዊ አጀንዳዎች ላይ ሁሉም ህጋዊ ፓርቲዎች ባሉበት ቢካሄድ ምን ክፉት አለው? « ሌሎች ተቃዋሚ ፓርቲዎች ገንቢ ሐሳብ ሊያቀርቡ አይችሉም፤ የእኔን አቋም ከማይደግፍ ተቃዋሚ ስብስብ ጋር ውይይት ማድረግ አልቻሉም ወዘተ» የሚሉትን ምክንያቶች መደርደር ምን የሚሉት ተረት ነው?

እስኪ የአሜሪካኖቹን የዴሞክራትና የሪፐብሊካን ፓርቲዎችን ሁኔታ ትንሽ ላስታውሳችሁ። የሂላሪ ክሊንተን ፓርቲና የባራክ ሁሴን አባማን ፓርቲ በምርጫ ወቅት ሲያደርጉት የነበረውን የምርጫ ቅስቀሳ ስንመለከት፤ ሠላማዊና የተዋጣለት ቅስቀሳ ነበር። ዋናው ጉዳይ ግን ሠላማዊ ቅስቀሳው ሳይሆን ከምርጫ ውጤት በኋላ በአብላጫ ድምፅ ያሸነፈው በአባማ የሚመራው የዴሞክራት ፓርቲ ስልጣኑን ተቀናቃኝ ለነበራችው ሂላሪም አልነፈጋት። እዩ እንግዲህ ምን አይነት የህዝብ አስተዳደር ላይ እንደደረሰው። እኛ አገር ግን ስልጣን ላይ ለመውጣት መሯሯጥ እንጂ ለህዝብ አስተዳደር የሚነሡ ተቃዋሚዎችን ማየት አልቻልንም። መድረክ የሚባለው ፓርቲም ገና ከወዲሁ ድርድርን መርገጥ ጀምሯል። እንኳንስ በውድድር ሜዳ ገብቶ ልክ የአሜሪካን ተሞክሮ ሊያሳየን ይቅርና በተቃዋሚ ጎራ የተሠለፉትን ፓርቲዎች የማዳመጥና ከእነርሱም ጋር የመወያየት ትዕግስቱ የለውም።

በመጨረሻው 2002 አገራዊና ክልላዊ ምርጫ ኢህአዴግን አሸንፎ ስልጣን ለመያዝ በርካታ ፓርቲዎችን ያሰባሰበው መድረክ መጀመሪያውን ስብስብ የሚያዛልቀው አይመስለኝም። በመድረክ ጥላ ስር የተሠባሰቡት ፓርቲዎች በቁጥር ስምንት ይሁኑ እንጂ በክልል ወይም በጎጥ የተደራጁ ናቸው። መድረክ ውስጥ ካሉት ስምንት ፓርቲዎች አንድ ፓርቲ ብቻ ነው በአገር አቀፍ ፓርቲነት የሚንቀሳቀሰው «ዘይትና ውሃን ማዋሃድ ያስቸግራል»። የተለያዩ ርዕዮተ አለም ያለቸውን ፓርቲዎች ለአንድ ዓላማ ማቆም ከባድ ነው። እንበል ወደሰላማዊ ምርጫ ተመልሶ

ማሸነፍ ቢችል ከአንድነት (አገራዊ ፓርቲነትን ይዞ ከሚንቀሳቀሰው) ፓርቲ ውጪ ያሉት ሠባቱ ፓርቲዎች የየራሳቸውን ክልል ይዘው እናስተዳድር ቢሉ አንድነት ምን ሊያስተዳድር ነው? ነገሩ ገብቶናል፤ በተለያዩ ጊዜ ከመድረኩ መግለጫም ሆነ በቅርቡ ከጥምር አመራር ምርጫ በኋላ ከዶ/ር መራራ ጉዲና መረዳት እንደቻልነው ስብስቡን ሊመሠርቱ የቻሉበት ዋነኛው አጃንዳቸው አገርንና ህዝብን እንዴት ማስተዳደር ሳይሆን ገዥውን ፓርቲ በምንም መልኩ ይሁን ከስልጣን ማውረድ ነው። ይህ የህዝብ ድምፅን ታሳቢ ያላደረገ የጭፍን ጉዞ ደግሞ ውጤቱ የከፋ ሊሆን እንደሚችል የተረዱ አይመስለኝም።

በርዕዮተ ዓለም ፈፅሞ የማይገናኙ ፓርቲዎች ስብስብ ማድረግ ፍፃሜው መበታተን ነው። መድረክ የሀገራችንን ብሔሮች፣ ብሔረሠቦችና ህዝቦች ይወክላል የሚል እምነት የሚያሳድር ካለ የዋህነት ነው። መድረኮች በቀጣዩ ምርጫ እንደፓርቲ በምርጫ ተወዳድረን እናሸንፋለን የሚባል እምነት እንደሌላቸውና ይልቁንም በልዩ ልዩ መንገድ መንግስትን በማስገደድ ስልጣን ለመጋራት ማሰባቸውን እየነገሩን ይገኛሉ። «በምርጫ ማሸነፍ አንችልም ምክንያቱም ገዥው ፓርቲ አባላቱን እያበራከተ መጥቷል፤ ስለዚህ የግድ የዝምባብዌንና የኬንያን ፈለግ ተከትለን ስልጣን መጋራት አለብን » በማለት ወንዝ የማያሻግር ቅስቀሳ እያደረጉ ይገኛሉ። ድርድር ውስጥ ያልገቡትም ይህን ዘዴ ስለዘየዱ ይሆን የሚል ጥያቄ ሳይጭርብኝ አላለፈም። በጣም ያሳዝናል።

ነገሩ መድረክ (ጥምረቱ) በቅርቡ ባደረገው የአመራር ምርጫ ላይ ፓርቲውን ለአራት ወራት በሊቀመንበርነት እንዲመሩ የመረጧቸውን ግለሠብ ስሠማ የበለጠ የፓርቲውን የወደፊት ዕቅድ ምን እንደሆነ ይፋ ያረገ ነው የመሰለኝ። ምንም እንኳን በስብስቡ ውስጥ የሚገኙ አባላት ተመሳሳይ አቋም ያላቸው ቢሆኑም በአንፃራዊ መልኩ በአስተሳሰብም ሆነ ስርዓት ያለው ንግግር በማድረግ ረገድ ግን ከዶ/ር መረራ የተሻለ ይጠፋል የሚል እምነት የለኝም። የሊቀመንበርነቱን ቦታ የተሠጣቸው ዶ/ር መራራ በእኔ እይታ “ከፖለቲካ መምህርነታቸው” ባለፈ ለአገራችን ፖለቲካ አስተዋጽኦ አበርክተዋል ማለት አልችልም። መድረክ እኝህን በአድርባይነት ፣ በጽንፈኛነትና በጥላቻ ፖለቲካ አራማጅነታቸው የሚታወቁ

ግለሰብ መምረጡ እውነትም ምን ዓይነት የተሳሳተ መንገድ እየተጓዘ እንደሆነ ይመለከታል። ከዚህ በፊትም ቢሆን የሚፈጠሩ ችግሮችን በውይይትና በድርድር ከመፍታት ይልቅ ፍጥጫና ንትርክን የሚመርጡና ነገሮችን ሁሉ በጭፍን ጥላቻ የሚመለከቱት እኚህ ግለሰብ በስብስቡ ውስጥ የሚገኙ አመራሮችን በአንድ ጋሪ እንዲጓዙ በማድረግ ሲጠመዘዙ የሚውሉ እንደሚሆኑ ምንም ዓይነት ጥርጣሬ አይኖርም።

እናም በአሁኑ ጊዜ በአጭቶችና በደረግ ዘመን ያደርጉ እንደነበሩት የይስሙላ ምርጫዎች የሚደረጉበት ሳይሆን ህዝቡ የሚያስተዳድረውን ወይም ይበጀኛል ያለውን ሁሉ በነፃነት በድምፅ የሚመርጥበት ጊዜ ነው። ጊዜው ስልጣን በሀይል ወይም በመፈንቅለ መንግስት የሚይዝበት ሳይሆን በሰላማዊ ምርጫና በሰላማዊ የስልጣን ሽግግር የሚደረግበት ወቅት ነው።

በመሆኑም የአገራችን የፖለቲካ ፓርቲዎችም በውድድር ማሸነፍን ትኩረት በመስጠት አገራችን የጀመረችው የዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ግንባታ የበኩላቸውን ሊያበረክቱ ይገባል። ችግሮችን በድርድር መፍታትን ዋነኛ አማራጭ አድርጎ መውሰድ በአገራችን ባህል ሆኖ ሊዳብር ያስፈልጋል። ሰላማዊና ዴሞክራሲያዊ ምርጫ ማካሄድ ለአገሪቱ ያለውን ጠቀሜታ ተገንዝባችሁ በድርድሩ ሙሉ ተሳትፎ በማድረግ አገሪቱ የምርጫ ሥነ ምግባር ሕግ እንዲኖራት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረጋችሁ የገዢውና የተቃዋሚ ፓርቲ አባላት በስምምነቱ ላይ ያስቀመጣችሁትን ጠቃሚ ሃሳቦች ወደተግባር እንደምትለውጧቸው ሙሉ እምነት አለኝ። ድርድሩን ረግጦ የወጣው መድረክ ይህንኑ እንደፖለቲካ ግብ መቁጠሩን አቁሞ ለቀጣይ ድርድር ወደ ሰላማዊው መንገድ ቢመለስ ለራሱም ሆነ ለአገር ይበጃል እላለሁ።